

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Michelle Icard
FOURTEEN TALKS BY AGE FOURTEEN

Copyright © 2020 by Michelle Icard
All rights reserved.

This translation published by arrangement with Harmony Books,
an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC.
Translation Copyright © 2022 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04519-2

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

MIŠEL AJKARD

Četrnaest
RAZGOVORA
do četrnaeste godine

Suštinski razgovori koje morate obaviti sa svojom decom
pre nego što krenu u srednju školu – i kako ih (najbolje) obaviti

Prevela Sanja Bošnjak

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2022.

Za Travisa.

Nisam nikad upoznala nekoga ko je sakupio zanimljivije razgovore ili ko je iskrenije očaran ljudima od tebe. Hvala ti za dvadeset šest godina zanimljivih, čudnih, dubokih i zabavnih razgovora. Volela bih da ih bude još milion.

I za Elu i Deklana.

Volim vas. Kad god poželite da razgovarate, tu sam da slušam. Poneću grickalice.

Sadržaj

UVOD: KO SAM JA DA KAŽEM?	9
PRVI DEO: Priprema za razgovor	
PRVO POGLAVLJE: Vreme je da naučite novi jezik	17
DRUGO POGLAVLJE: Vaši novi trikovi	30
TREĆE POGLAVLJE: Razbijači razgovora	39
DRUGI DEO: Četrnaest razgovora	
ČETVRTO POGLAVLJE: Razgovor o odnosu roditelj-dete	49
PETO POGLAVLJE: Razgovori o samostalnosti	63
ŠESTO POGLAVLJE: Razgovori o menjanju prijatelja	82
SEDMO POGLAVLJE: Razgovori o kreativnosti	96
OSMO POGLAVLJE: Razgovori o brizi o sebi	113
DEVETO POGLAVLJE: Razgovori o pravednosti	136
DESETO POGLAVLJE: Razgovori o tehnologiji	150
JEDANAESTO POGLAVLJE: Razgovori o kritikovanju	167
DVANAESTO POGLAVLJE: Razgovori o napornom radu	183
TRINAESTO POGLAVLJE: Razgovori o novcu	198
ČETRANAESTO POGLAVLJE: Razgovori o seksualnosti	212
PETNAESTO POGLAVLJE: Razgovori o ugledu	232
ŠESNAESTO POGLAVLJE: Razgovori o impulsivnosti	249
SEDMANAESTO POGLAVLJE: Razgovori o pomaganju drugima	266
ŠTA SAD?	282
DODATAK: KAKO DA ZAPOČNETE ČASKANJE	284
ZAHVALNICE	286

UVOD:

Ko sam ja da kažem?

Možda ste došli do ove knjige zato što vam je ponestalo reči – ili barem reči koje bi odjeknule kod vašeg mlađeg adolescenta kod kuće, koji više ne želi da razgovara ili sluša ono što imate da kažete.

Ovde sam da vas umirim.

Ali ko sam ja da kažem: „Ne brinite“, i: „Biće u redu“, i: „Možete voditi sjajne razgovore uprkos moćnim, obeshrabrujućim stereotipima o mrzovoljnim, povučenim tinejdžerima“?

Proteklih šesnaest godina radila sam sa učenicima viših razreda osnovne škole i njihovim roditeljima. Vodim programe liderstva za učenike viših razreda osnovne škole, savetovanja za roditelje i decu, i onlajn-grupu sa više od 6.000 roditelja čija deca pohađaju više razrede osnovne škole. Podeliću ovde s vama priče s posla, mada sam izmenila imena i podatke koji bi se mogli prepoznati da bih sačuvala njihovu privatnost. Takođe pišem za nekoliko nacionalnih medija, i moja prva knjiga *Middle School Makeover: Improving the Way You and Your Child Experience the Middle School Years** jeste bukvar za socijalne i emocionalne promene kroz koje ćete vi i vaša deca prolaziti kad se sredovečnost susretne sa mlađim tinejdžerskim uzrastom pod jednim krovom.

---

* *Preobražaj u višim razredima osnovne škole: poboljšanje načina na koji vi i vaše dete doživljavate godine u višim razredima osnovne škole.* (Prim. prev.)

To je moja životna priča, ali možda je još važnije to što me ovaj rad delimično privlači, zbog čega se sećam sopstvene rane adolescencije s neumoljivom jasnoćom.

Volela bih da kažem da sam prirodno lepo izgledala, imala stila i stav dvanaestogodišnje odlikašice. U stvarnosti, nosila sam prevelike naočare, gornji deo kose bio mi je ošišan u obliku lonca s repovima pozadi, što je bio brzinski ručni rad moje majke, i očajnički mi je trebala zubna proteza. Dok su moji vršnjaci uspešno oponašali izgled Madone i *Ran Di-Em-Sija*, moj garderober je neodoljivo podsećao na glumicu Beu Artur. Ipak, nekako sam bila nesvesna svojih demode izbora. Do osmog razreda dostigla sam takav nivo samopouzdanja da sam čak hrabro odlučila da zakačim džinovski broš na tregerne somotskih pantalona za školsko slikanje. Zašto moje školske drugarice nisu imitirale moje sjajno odevanje kao što su radile s mojim testovima, blage veze nemam.

Hoću reći da radim s mlađim adolescentima zato što znam kako je biti gurnut u stranu, i svi adolescenti, koliko god delovali samopouzdana ili prihvaćeno, osećaju se gurnuto u stranu na ovaj ili onaj način. Isto važi i za njihove roditelje. Čak i one porodice koje se na društvenim mrežama prikazuju kao najsrećnije reći će vam kako se ponekad osećaju kao potpuni stranci sa svojom decom.

Takođe, volim da učim. Još od viših razreda osnovne škole – kad sam se osećala najudaljenije i od vršnjaka i od porodice – proučavala sam kako se ljudi povezuju. Sakupila sam sva moguća istraživanja o adolescentima, ali takođe obraćam pažnju i na: decu s kojom radim, sopstvene tinejdžere, njihove prijatelje, moje prijatelje, TV likove i strance u prodavnici, upijajući do tančina šta uspeva, a šta ne, u što većem broju društvenih prilika.

Ova knjiga otkriva sve što sam naučila o tome kako da roditelji i deca ostanu povezani (čak i ako vas deca zavaraju da pomislite kako ona to ne žele). Namenjena je tome da vas nauči da razgovarate o važnim životnim temama koje će pomoći vašoj deci da postanu samopouzdana, brižni, snalažljivi adolescenti, i kasnije odrasli ljudi, s dobrim karakterom kakav svaka generacija priželjkuje za sledeću.

Dosta o meni... Više o ovoj knjizi

Zašto *ovih* četrnaest razgovora? Svaku temu za razgovor odlikuju širok kvalitet, veština ili razumevanje koje svi roditelji žele za svoju decu. Ako na vreme obavite ove razgovore, proaktivno ćete postaviti temelje za to da vam deca postanu dobri, zdravi, vredni, kreativni, saosećajni i uspešni ljudi, pre nego što budu izloženi širim iskustvima i rasonodama koje srednja škola donosi.

U *Četrnaest do četrnaest* nećete pronaći zasebna poglavlja posvećena najnovijoj temi, bilo da je to slanje poruka sa seksualnim sadržajem, elektronske cigarete, zloupotreba društvenih mreža, ili kakva god možda bila najnovija zastrašujuća tema u vestima. Odlučila sam se da ne primenim ovakav pristup, jer kad bi svih četrnaest razgovora bili upozorenja, nikome ne bi bilo naročito zabavno, a ja se nadam da će pomoću ove knjige zajednički razgovori biti prijatniji i uspešniji i za roditelje i za decu.

Međutim, znam da će mnogi roditelji pristupiti ovoj knjizi s konkretnijim, gorućim pitanjima. „Kako *da razgovaram* sa svojim detetom o tome da ne traži porniće na Guglu? Upomoć!“ Svakako treba da razgovarate sa svojom decom o konkretnim pitanjima s kojima će se mlađi adolescenti susresti, i neću vas ostaviti na cedilu. Na svaku širu temu uključila sam određene scenarije s kojima ćete se možda sresti i koristim ih kao polazne tačke za veće lekcije u poglavlju. U poglavlju *Razgovor o seksualnosti*, na primer, govoriću o pornografiji i videćete dijaloge o romantičnim izlascima učenika viših razreda osnovne škole u jednom primeru, pristanku u drugom i biseksualnosti u trećem. U poglavlju *Razgovor o impulsivnosti* videćete razgovore koji pokrivaju emocionalne ispade usmerene na brata ili sestru i zatim amaterske tetovaže (ovo lako možete povezati s bilo kojim trendom povređivanja tela koji je trenutno prisutan u školi vašeg deteta, kao izazov s gumicom za brisanje ili igra crvenih rukavica). Pravi izazovi s kojima se tinejdžeri susreću pojavljuju se na razne načine, u više poglavlja, smešteni među širim lekcijama koje želite da vaše dete nauči.

Razumem da pokušaji ubeđivanja mlađih tinejdžera da vas slušaju mogu biti iscrpljujući. Često se čini da je najbolje *ne* razgovarati. Viđala sam mnogo roditelja tvinsa* koji prestanu da razgovaraju sa svojom

---

* Engl. *tweens* – deca između desete i četrnaeste godine života. (Prim. prev.)

decom o važnim pitanjima jer ne znaju kako da to rade uspešno, i vidala sam kako se mnogi roditelji tinejdžera kasnije muče da obnove te veze posle duge udaljenosti. Čujem kako roditelji kukaju zbog tih mlađih tinejdžerskih godina, jer tad se deca udaljavaju i razmišljaju o tome kako žele da budu *odvojeni* od svojih roditelja. I čujem da roditelji srednjoškoolaca brinu jesu li njihovi tinejdžeri dovoljno sposobni da mudro biraju na pragu odraslog doba i donošenja krupnih odluka koje mogu imati doživotne posledice. Ne brinite. Ova knjiga premošćava jaz između ovih faza roditeljstva i uči vas novom jeziku da biste ostali povezani.

Kad već govorimo o jeziku, evo jedne jezičke nedoumice. Kako nazivamo ova stvorenja s kojima sad živite? Jesu li tvinsi, mlađi tinejdžeri, tinejdžeri, mlađi adolescenti, deca, klinци? Odgovor je sve to, promenljivo i nepredvidljivo. Između desete i četrnaeste godine, deca se neravnomerno razvijaju. Kao roditelji, mislimo da odrastanje treba da bude pravolinijsko, da deca treba da napreduju sa važnim osobinama kao što je zrelost i odgovornost. Zapravo, prave jedan korak napred, pa od dva do deset koraka nazad. Jednog dana šalju poruku svojoj simpatiji i viču na vas da izađete iz njihove sobe, a sledećeg igraju se igračkama i mole vas da ponovo spavaju u vašoj sobi. Baš iz ovog razloga teško ih je obeležiti. Čitajući knjigu, videćete da koristim sve izraze za ovaj uzrast naizmenično, jer s njima nije lako biti precizan. Moram priznati da mi se to najviše sviđa kod ovog uzrasta.

I još nešto, pre nego što zaronite u ostatak knjige. Želim da jednu sliku zadržite u glavi. Jeste li ikad igrali skvoš? U početku ume da bude strašan. Kreštav je i znojav, i loptica nepredvidivo zuji oko vas ogromnom brzinom. Početnici se u najboljem slučaju osećaju nelagodno i postideno kad promaše. U najgorem slučaju, udariće vas – a to boli. Ali uz vežbu, skvoš postaje zabavan zbog igrališta ograđenog s četiri zida. Razmišljajte o svojim razgovorima kao o skvošu. Ne plašite se jer nemate kontrolu. Osećajte se bezbedno što puštate da loptica odskoče kako god želi, jer znate da imate spoljašnje zidove da održe pozitivnu strukturu. Šta su vaši zidovi? Pa, ne znam. Ali reći ću vam za moje.

Otkako su mi deca bila mala, štitim četiri oblasti našeg života zbog kojih je naš dom bezbedno mesto: spavanje, samostalnost, bezuslovnu ljubav i dostojanstvo. San je osnova. Bez dobrog noćnog sna niko nije u svom najboljem izdanju. Nisam bila naročito strog roditelj, ali pazila

sam na vreme za spavanje kao jastreb. I kad bi postalo napeto, mogla sam da kažem: „Prespavajmo i razgovaraćemo sutra“, što je gotovo uvek pomagalo. I samostalnost mi je važna. Obično sam davala izbore tako da su moja deca mogla vežbati samostalno razmišljanje i, čak i kad mi se nije dopalo ono što su izabrali, osećala sam se dobro znajući da su učili kako treba. Moj posao nije bio da nateram decu da misle ili se ponašaju kao ja ili neko drugi. Već da ih naučim kako da misle i ponašaju se po svom. Moj treći zid je безусловna ljubav. Bez obzira na sve, jasno sam stavila deci do znanja da imaju moju podršku i ljubav, naročito kad su bili uzrujani zbog loših izbora i načinjenih grešaka. Konačno, često govorim o tome kako svi ljudi, ne samo članovi porodice, imaju urođenu vrednost i treba to da cenimo u našim mislima i postupcima. Sa ta četiri zida na mestu, činilo mi se da sam ostalo mogla pustiti da se mnogo slobodnije odigrava. Vaši zidovi biće jedinstveni za vašu porodicu i molim vas da na trenutak razmislite o njima i razgovarate sa svojom porodicom o tome šta vam znače.

Kako čitati ovu knjigu

Znate kako da čitate knjigu. Od početka do kraja, zar ne? Obično, da, to je najrazumniji pristup. Samo što ste vi roditelj tvina ili mlađeg tinejdžera, i u tom slučaju verovatno ste došli do ove knjige u stanju panike, haosa ili zbunjenosti. Većina vas odmah će požuriti da potraži nešto određeno, što vas neće dovesti ni do čega, ali upravo tamo i treba da budete. Meni se sviđa ovaj neuobičajeni pristup jer su dani kratki, a spiskovi obaveza dugački i ponekad vam brzo treba odgovor. Ali imam za vas malu molbu: pronađite dovoljno vremena da pročitate prva tri poglavlja u prvom delu pre nego što proletite kroz poglavlja posvećena određenim razgovorima (onim redom koji vam se učini prikladnim u tom trenutku). Prvi deo je kratak, ali drugi deo, gde leže rešenja za sve što vas zbunjuje u razgovorima, pretvoriće vas u sledbenika.

Kad stignete do drugog dela, knjiga postaje neka vrsta priručnika u smislu: *Izaberi sopstvenu pustolovinu*. Poglavlja s razgovorima možete čitati bilo kojim redom, u zavisnosti od toga koje su teme bitne vašoj porodici. Mada, ako ne postoji neko hitno pitanje oko kojeg vam

Mišel Ajkard

je potrebna pomoć, biće vam najlakše da idete redom, iz očiglednog razloga da se ne izgubite, a ja sam takođe poređala teme tako da prvo vežbate na onim najjednostavnijim i onda napredujete prema složenijim. Spremni? Počnimo!

PRVI DEO

Priprema za razgovor

PRVO POGLAVLJE

Vreme je da naučite novi jezik

Vi i vaše dete oduvek ste delili poseban jezik. Još kad je bio beba tačno ste znali koji plač je značio „Gladan sam“, a koji „Treba da mi promeniš pelenu“. Tako je zagonetni vrisak „Bena!“, koji je zbunjivao bebisiterke ili babe i dede, vama bio odmah jasan i značio je da vaša dvogodišnjakinja traži svog plišanog psa Bendžamina. Od dana kad je rođeno, vi i vaše dete zajedno razvijate sopstveni jezik.

Do viših razreda osnovne škole.

Oko jedanaeste godine, deca počinju normalan i neophodan posao odvajanja od roditelja. Kad tvinsi zakorače na dug put do odraslog doba, prvo i najvažnije jeste da počnu sa stvaranjem sopstvenog identiteta. Jednostavno rečeno, moraju shvatiti ko su *nezavisno* od vas.

Baš kao što jezik služi da poveže članove grupe, posao tvinsa je da te veze kidaju. Iako taj proces može biti bolan, deca koja se ne bore za svoju samostalnost u adolescenciji imaju poteškoća kasnije u životu da zasnaju zdrav partnerski odnos. Ključni element u izbegavanju toksičnih ili međuzavisnih odnosa za svaku stranu jeste da ima jak osećaj sebe, ali ovo se dešava samo kad mladim ljudima pružimo priliku da pronađu sopstveni stil, vrednosti, zanimanja i verovanja. Iako je korisno znati da je ovakva vrsta odvajanja u razvojnom smislu ispravna i da vaše dete nije mrzovoljno ili neprijateljski raspoloženo bez valjanog razloga, i dalje se možete osećati odbačeno, što se samo pogoršava kad dete postane

izloženo širim iskustvima, od kojih su mnoga možda i opasna. Prirodno je da ćete želeti da ga zaštitite i podržite kroz sve to.

Baš kao što jezik služi da poveže članove grupe, posao tvinsa je da te veze kidaju.

Teško je pružiti zaštitu i podršku kad deca postanu tvinsi, jer često prvo prekinu komunikaciju. Roditelji, često zaslepljeni ovim, pojačaju ton. Postaju kao turisti u stranoj zemlji, koji pokušavaju da komuniciraju sa lokalcima. Jeste li ikad videli očajnu odraslu osobu koja pokušava nešto da objasni povučenom dvanaestogodišnjaku? Prinuđena je da ponavlja jedno te isto, sve sporije i sporije, i sve glasnije sa svakim ponavljanjem. „Rekao sam da SPUSTIŠ AJPEEEEEED!“ Ponavljanje, vika, ili *znatno* sporije izgovaranje kad pokušavate nešto da utuvite u glavu svom višem osnovcu isto je kao kad američki turista u Italiji dodaje „ah“ na kraj izgovorenih reči. „Jah hoću picah, molim.“ To neće pomoći, i zvučće kao da nemate pojma.

Dakle, kako da pomirimo potrebu tvinsa da se odvoje od nas sa našim roditeljskim željama i obavezama da oni budu bezbedni, pametni i povezani s vama? Učimo da govorimo *novi* jezik. Ovo nije intuitivno, ali biće lakše nego što mislite. Ova knjiga biće vam vodič i prevodilac.

Otkako sam počela da radim s tvinsima i njihovim roditeljima, mnogo toga se promenilo. Godine 2005. društvene mreže nisu bile nikome na pameti, a najzbudljiviji komad tehnologije kojeg se dete moglo dočepati bio je ajpod na dodir. Stopa samoubistava skočila je za 30 posto od 2000. godine, a najveći skok primećen je kod devojčica uzrasta između deset i četrnaest godina. Do petnaeste godine, gotovo 30 posto tinejdžera popije barem jedno piće. Broj tvinsa koji su probali elektronske cigarete povećao se za 48 posto u 2018. Dijagnoze kliničke depresije kod adolescenata porasle su za 37 posto od 2005. Pucnjave u školama postale su uobičajena vest, a praksa zaključavanja je redovan deo školskog života vašeg deteta. Ali, kao što izreka kaže, što se stvari više menjaju, više ostaju iste. Iako život mladih adolescenata deluje složenije nego ikad, način da im se pomogne ostaje jednostavan, predvidljiv i pouzdan kao

Četrnaest razgovora do četrnaeste godine

i uvek: razgovarajte s njima. Nemojte da im govorite ili vičete na njih, već *razgovarajte*.

Deca s kojom radim kažu mi isto. Voleli bi da roditelji s njima razgovaraju *više* o ovim pitanjima. Dakle, šta sprečava roditelje da to rade? Svakako nije nedostatak želje.

Uzmite, na primer, moju prijateljicu Sonju, zaposlenu majku koja se uvek ponosila bliskim odnosom sa ćerkom Ilejn. Bile su dvojac koji je razmenjivao privatne šale, uživao u „devojačkom druženju“ vikendima, i časkale su kao stare prijateljice, ili u kolima ili su zajedno sedele na nekom školskom skupu. Ali, kad je Ilejn krenula u sedmi razred, počela je da se povlači od Sonje, da provodi više vremena izvan porodice i opire se maminim pokušajima da se našali. Kad je Ilejn počela na brzinu da večera, stavlja slušalice tokom vožnje u automobilu, zatim odbija ponude za manikir vikendom, Sonja se zabrinula. „Nudila sam joj ono što voli, kao što smo uvek radile. Ali nije ništa prihvatila. Počela sam da joj predlažem da dovede i drugaricu. Ali odbila je čak i to.“ Sonja nije želela da odustane od svog odnosa sa Ilejn, pa je počela da je moli. Na kraju je njen muž primetio da se „ponaša kao da je ona tinejdžerka, koja pokušava da pridobije pažnju popularne devojčice“.

Sonja se tako zabrinula što joj se ćerka udaljila da je ugradila softver za nadzor u Ilejnin telefon i čitala joj je poruke i razgovore na društvenim mrežama. Čak je pronašla i njen dnevnik, krišom ga je pročitala i otkrila da je dečak iz starijeg razreda tražio od nje da mu pošalje svoju sliku bez majice, kao i Ilejinu neodlučnost kako da mu odgovori. Sonja se našla u neprilici, smišljajući kako da kaže Ilejn da zna za ovo a da ne prizna svoje špijuniranje i potpuno ne izgubi ćerkino poverenje. Tada mi se obratila, jer se osećala izgubljeno i bio joj je potreban savet šta sledeće da preduzme.

Henk, samohrani otac sina i ćerke, našao se u drugačijoj neprilici i došao je kod mene kad je njegov trinaestogodišnji sin Elajdža uhvaćen kako pije na žurki. Henk se zbunio kad ga je pozvao roditelj u čijoj kući se održavala žurka. Henk je otvoreno razgovarao sa svojom decom o ranijim slučajevima alkoholizma u porodici i opasnosti koju je alkohol predstavljao, naročito imajući u vidu genetiku. Bio je siguran da će Elajdža dvaput razmisliti pre nego što popije – naročito u tako ranim godinama – ali činilo se da Elajdžu očeva iskrenost o porodičnoj borbi

nije uopšte zastrašila. Pošto Elajdža nije pokazao sposobnost da jasno razmišlja kad se radilo o konzumiranju alkohola, Henk se, umesto da još razgovara, odlučio za strogu četvoromesečnu zabranu, nadajući se da će Elajdža tako izvući pouku o opasnostima konzumiranja alkohola.

Mnogi od nas možemo da se povežemo sa ovim okolnostima. Osećamo se odbačeno, pa zabrinuto, zatim zarobljeno u šahovskoj partiji sa svojom decom, nesigurni kako da se izvučemo iz škripca. I Sonja i Henk ne samo da su imali veliku želju da se povežu sa svojom decom već su imali i nešto vredno da podele s njima. Ipak, u oba scenarija, kad su im pokušaji razgovora propali, promenili su stavove i odustali od razgovora, jer su smatrali da je dečja bezbednost mnogo važnija, i to su pokušali da postignu stalnim nadzorom. Henk je držao sina kod kuće gde je uvek mogao da motri na njega; Sonja je pratila ćerkine razgovore onlajn i špijunirala je čitanjem njenog dnevnika.

Ponekad je za dečju bezbednost najbolje da im ograničite svet. Ovo nije knjiga koja odbacuje disciplinu i ograničenja. Ali ponekad roditelji pribegavaju pristupu „zatvaranja“ jer im se čini da nemaju nijednu drugu održivu mogućnost. Ne veruju da će deca doneti pametnu odluku, pa im uskraćuju priliku da donesu *bilo kakvu* odluku. Ironija je u tome što deca neće naučiti kako da donose pametne odluke bez vežbe. Pošto moraju doživeti iskustva, dobra i loša, iz kojih će učiti, najbolje je da im roditelji pomognu da procene, obrade i razmisle o tome šta je dobro a šta ne. To može da se desi samo putem dobrih razgovora.

Drugim rečima, iskustvo + razgovor = moćno učenje.

Ova knjiga pruža vam način da razgovarate sa svojom decom, čak i kad dođu u godine u kojima prirodno počinju da se opiru. Zapravo, kad ovo počne da se dešava, to je znak da su sadržajni razgovori važniji nego ikad. Jedna stvar koju čujem na poslu, naročito od roditelja koji se ne slažu s mojim pristupom, jeste: „Moj posao nije da budem prijatelj svom detetu. Posao mi je da brinem o detetovoj bezbednosti.“ Ovaj osećaj često ide podruku sa autoritativnijim roditeljskim stilom. Brkanje radoznalosti sa blagošću, ili empatije sa potrebom za odobravanjem, opasna je greška. Istraživanja i zdrav razum govore nam da su deca kojima je prijatno da razgovaraju s brižnim odraslim osobama o svojim problemima zdravija, srećnija, otpornija i spremnija za buduće uspehe.